

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 08 Nisan 2025
Sayı : 1130

10/2572

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

23 yıl önce başlatılan enerjinin özelleştirilmesi vatandaşlarımıza ve kamuya bir yarar olmaktan çıkmış belirli zümrelerin karına çalışan bir sisteme dönüşmüştür. Vatandaşlarımızın ödediği her 100 TL'lik elektrik faturasının 71 lirası Dağıtım şirketlerine gitmekte, halkımız enerji yoksulluğu yaşamaktadır. Bu nedenlerle, Özelleştirmeler sonucu ortaya çıkan çarpık enerji sisteminin ve durdurulamayan zamların altında yatan somut gerçeklerin belirlenerek, vatandaşlarımızın güvenli kesintisiz ve kaliteli enerjiye ulaşabilmesini sağlayacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 8.04.2025

Ali Mahir BAŞARIR
Mersin Milletvekili
Grup Başkanvekili

GEREKÇE:

Son dönemde vatandaşlarımızın meskende kullandığı elektriğin %60'ının sübvansede edildiği söylemi üzerine Son Kaynak Tedarik Tarifesinde değişiklik yapıldı. 16 Kasım 2024 tarihli Resmi Gazete 'de açıklanan Son Kaynak Tüketici Tarifesinin belirlenmesinde yer alan limitler düşürülerek tarifeler yükseltildi. Mesken aboneleri için yıllık 5000 kWh 'ın üstünde tüketimi olan abonelerin tarifelerine %100 zam yapılmış oldu. Karar 1 Şubat 2025'te yürürlüğe girmesinden 2 ay sonra 5 Nisan 2025'ten itibaren geçerli olmak üzere bu kez tüm mesken kullanıcılarını kapsayacak şekilde %25 oranında bir zam daha yapıldı.

2002 yılından itibaren ülkemizde enerji sektörü özelleştirilmiş, 2010 yılında üretim ve dağıtım tamamıyla özel sektöre geçmiştir. 2015 yılında borsa benzeri ve İngiltere'de kullanılan bir sistemin oluşturulması ile Enerji Piyasaları A.Ş kuruldu. Serbest piyasa koşullarının rekabet ile ucuz ve kaliteli enerjiye ulaşım getireceği savı ile oluşturulan sistem 2015'ten bu yana serbest piyasa ekonomisinin enerji alanında tam anlamıyla işlemesine olanak sağlayamadığı gibi asıl işin doğrusu olan enerji alanının tamamıyla kamu eliyle yürütülmesinin de önüne geçti.

Sonuç olarak ortaya çıkan çarpık sistem ile ucuzluk sağlanamadı, görev zararları engellenemedi. Doğal yapısı gereği tekel olması gereken ve kamu tarafından yürütülmesi gereken enerji üretimi, iletimi ve dağıtımını neredeyse tamamıyla özel sektörün insafına kaldı.

EÜAŞ ülkemizde üretilen elektriğin ortalama %15 ila %17'sini üretmekte ve bu elektriği Görevli Tedarik Şirketlerine kWh başına 0,48 TL'den vermektedir. Ayrıca piyasaya katılma hakkı da olan EÜAŞ, enerji piyasamızda üretilen elektriğin yaklaşık %40-50'sini satın alarak ikili anlaşmalar ile Görevli Tedarik Şirketlerine satmaktadır. Piyasamızda ağırlıklı ortalama Piyasa Takas Fiyatlarının kWh başına 2.5-3 TL arasındadır. EÜAŞ piyasadan topladığı elektriği bu fiyattan veya bu fiyata yakın bir fiyattan almaktadır.

EÜAŞ kendisi kamu eliyle ucuza elektrik üretip vatandaşa aracısız dağıtıp satmak yerine, bu işlerin özel şirketler üzerinden yapılmasına kendisi aracılık yapmaktadır. Bu şirketler aynı sahiplik yapısına sahip; elektriği üreten, dağıtan ve satan şirketlerdir. 21 Dağıtım bölgesinde bulunan dağıtım şirketleri ile Görevli Tedarik Şirketleri aynı sahiplik yapısında, bu şirketler ile de elektrik üreten ve piyasada satışını yapan şirketlerin büyük bir çoğunluğu da aynı sahiplik yapısındadır.

A şirketi ürettiği elektriği piyasada yüksek fiyattan sattığında, A şirketinin Sattığı Elektriği EÜAŞ alıyor ve tekrar A şirketi ile aynı sahiplik yapısındaki AB Görevli Tedarik Şirketine satıyor. AB Görevli Tedarik Şirketinin aldığı bu elektrik yine aynı sahiplik yapısındaki ABC Dağıtım şirketi üzerinden vatandaşa dağıtılıyor ve vatandaşlarımız bu ABC şirketine enerji bedeli, dağıtım bedeli, fon payı ve KDV üzerinden kullandıkları elektriğin faturasını ödüyor.

Bu süreçte dahil olan EÜAŞ elektriği vatandaşların vergileriyle oluşan hazineden karşılamaktadır. Mevcut piyasa sisteminde bir türlü ucuzluk sağlayamayan ve gereken yatırımları yapmayan; A, AB, ABC şirketleri karlılıklarını korurken, vatandaşlarımız faturayı yüksek fiyattan ödemektedir. Kamu zararına yol açan bu sistemde; vatandaştan tahsil edilen yüksek dağıtım

bedelleri ve Genel Aydınlatma tarifesinin yüksek tutulması da göz önünde bulundurulduğunda, pek çok kez kamu zararı oluşmaktadır.

Pandemi sonrası tüm dünyada enerji enflasyonunun düşmesi ve ülkemizde 2023 Haziran-Temmuz döneminde -%16'ya gerilemesine karşın 2023 ocak ayından bugüne ulusal tarifemizdeki enerji bedelini düşürürken tam 3 kez dağıtım şirketlerine giden dağıtım bedeline zam yapıldı.

5 Nisan 2025'ten itibaren geçerli olan yeni zam ile 240 kWh aylık tüketimi aşmayan mesken abonelerinin faturalarında %25 oranında artış yaşanacak. Ancak bu zam vatandaşın kullandığı elektriğin enerji bedeline yapılmadı. Dağıtım Bedeli kWh başına 1,37 TL'den 1,84 TL ye zamlandı. Yani Mesken aboneleri için dağıtım bedeline %34,5 zam yapıldı.

Bu son zam ile birlikte vatandaşlarımızın ödediği faturalarda dağıtım şirketlerine giden Dağıtım Bedelinin oranı %71, vatandaşın kullandığı elektriğin bedelinin oranı %19, vergi ve belediye fonunun oranı ise %10 olarak şekillenmiştir.

23 yıl önce başlatılan enerjinin özelleştirilmesi vatandaşlarımıza ve kamuya bir yarar olmaktan çıkmış belirli zümrelerin karına çalışan bir sisteme dönüşmüştür. Vatandaşlarımızın ödediği her 100 TL'lik elektrik faturasının 71 lirası Dağıtım şirketlerine gitmekte, halkımız enerji yoksulluğu yaşamaktadır. Bu nedenlerle, Özelleştirmeler sonucu ortaya çıkan çarpık enerji sisteminin ve durdurulamayan zamların altında yatan somut gerçeklerin belirlenerek, vatandaşlarımızın güvenli kesintisiz ve kaliteli enerjiye ulaşabilmesini sağlayacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 8.04.2025

